

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit GÜL** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.
21.01.2021

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siirt Milletvekili

Dil; bireysel ve kültürel kimliğin oluşumunun ana unsurudur. Yani bireyler için olduğu kadar sosyolojik ilişki bakımından da bireyin kendini tanımlaması noktasında temel bir referans teşkil etmektedir. Buradan hareketle, ulusal dilde zorunlu eğitim, kamu makamları önünde ulusal dilin kullanılma gerekliliği ve zorunlu askerlik gibi uygulamaların bir ülkede dilsel bütünlüğü yaratmak amacıyla yönelik olarak şart koşulmasına karşın, anadil kullanımının topyekûn engellenmesi toplumsal kırılmalara ve hatta telafisi imkânsız zararlara yol açmaktadır. Dili kullanım özgürlüğü, ifade özgürlüğü ile doğrudan ilgilidir. Uluslararası sözleşmelerde dil haklarıyla ilgili azınlık dillerinin eğitim, yargı, kamu yönetimi, medya ve ekonomik, sosyal ve kültürel hayatta kullanımıyla ilgili çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Ancak bu gelişmeler Türkiye'de söz konusu olmamıştır. Bu nedenle pek çok yurttaş, kendi anadiline dair kamusal alanda hizmet alamamaktan ötürü hayati sorunlarla yüz yüze kalmaktadır. Hastanelerde, mahkemelerde, toplu taşıma araçlarında anadil kullanımına dair engellemeler ve hiçbir şekilde anadilde kamusal hizmet verilmemesi büyük mağduriyetleri beraberinde getirmekte, dahası Anayasanın eşitlik ilkesi ile bağdaşmayan durumlar yaşanmaktadır. Şüphesiz noterlik hizmetleri de bu durumun başında gelmektedir. Örneğin anadili Kürtçe olan yurttaşlar, tüm yurttaşlarla beraber vergi yükümlülüğünü haiz iken, noterlerde kendi anadillerinde işlem yaptırdıklarında tercüme ücreti adı altında daha fazla ödeme yapmak durumundadırlar. Ücret tarifesine göre 185,00-TL olan noterlikten çıkarılan vekâletname ücreti, anadilinde vekâletname çıkarmak isteyen bir yurttaş için 931,00-TL'ye çıkmaktadır. Sadece 750,00-TL civarındaki fark, yurttaşın Türkçe bilmemesinden kaynaklanmaktadır. Tarafıma aktarılan somut bir duruma göre, M.Ş.Ç adlı yurttaş Türkçe bilmeyen annesi için vekaletname çıkarmak için İstanbul Kartal ilçesi Soğanlık semtindeki bir notere gittiğinde, noterlik Kürtçe tercüme hizmeti olmadığını ve Kartal 13. Noterliğine gittikleri takdirde vekaletname çıkarabileceklerini ifade eder. Kartal 13. Noterliği ise Kürtçe tercüme hizmeti bedelinden ötürü vekâletname için 931,00-TL ücret almıştır. Anadili Kürtçe olan yurttaşın tercüman tarafından sunulan tek hizmet, bir "evet-hayır" sorusuna yönelik olup bu durumun ortaya çıkardığı mağduriyet tartışmasıdır. Oysa Türkiye'de anadili Türkçe olmayan fakat aynı yasalara tabi milyonlarca yurttaş yaşamaktadır. Noterlik Kanunu Yönetmeliğinin 96. maddesi; çevirme işlemlerini düzenlemekte olup şu şekildedir: "Madde 96 - Belgelerin bir dilden diğer dile veya bir yazıdan başka bir yazıya çevrilmesine ve noterlikçe onaylanmasına

çevirme

işlemi

denir.

Noterin, çevirmeyi yapanın o dili veya yazıyı doğru olarak bildiğine, diplomasını veya diğer belgelerini görerek veya diğer yollarla ve hiçbir tereddüte yer kalmayacak şekilde kanaat getirmesi gerekir.

Noterlik Kanununun 75. maddesinin son fıkrası gereğince noter tercümana Hukuk Yargılama Usulü Kanununa göre and içirir. Bunun bir tutanakla belgelendirilmesi zorunludur. Bu tutanakta tercümanın adı, soyadı, doğum tarihi, iş adresi, ev adresi, tahsil derecesi, hangi dil veya dilleri, hangi yazıyı bildiği, noterin çevirenin bu dil ve dilleri veya yazıyı bildiğine ne suretle kanı sahibi olduğu, yemin biçimi ve tutanağın tarihini gösterir. Tutanağın altı noter ve tercüman tarafından imzalanır. Kendisine çevirme yaptırılan kimselerin yemin tutanakları noterlik dairesinde özel bir kartonda saklanır. Noter, kartonunda yemin tutanağı bulunmayan bir kimseye çevirme yaptıramaz.

Noter tarafından ilgisinden alınan çevirme ücretleri noterlik dairesinin gelirlerinden olup yevmiye defterine gelir olarak kaydedilir. Noterin çevirene ödediği para da dairenin giderlerindendir.

Çevirme ücreti hesaplanırken, çevrilmesi istenilen yazının sayfaları değil, çevirme yapıldıktan sonra noter tarafından yazdırılan değerli kâğıdın sayfa sayısı esas tutulacaktır.

Çevirme işleminin, ilgilinin bulunduğu yer noterliğinde yaptırılması mümkün bulunmayan hallerde, o noterlik aracılığı ile başka bir yer noterliğinde çevirme yaptırılabilir. Bu takdirde, ilgiliden ayrıca, aracılık ücreti de tahsil olunur.”

Her ne kadar noterliğe dair mevzuat, tercümeye dair hükümler içerse de bu düzenlemenin diğer ülkelerle olan hukuki işlemlere özgü olduğu/olması gerektiği açıktır. Türkiye’de yaşayan yurttaşların ise kendi dilleri için ayrıca tercüme ücreti ödemek zorunda olmaları, anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye genelinde kaç noter bulunmaktadır?
- 2- Ülke genelindeki noterliklerin kaçında tercüme hizmeti bulunmaktadır?
- 3- Noterliklerdeki tercüme hizmetleri hangi dilleri kapsamaktadır?
- 4- Kürtçe tercüme hizmeti veren noterlik sayısı nedir? Kürtçe tercüme hizmeti veren noterliklerin illere göre dağılımı nedir?
- 5- Türkiye’de konuşulan tüm anadillere dair tercüme hizmeti verilmekte midir?
- 6- Neden milyonlarca Kürt yurttaş anadilinde noterlik hizmetinden yararlanamamaktadır? Neden anayasada yer alan askerlik, vergi ve sair sorumluluklardan muaf tutulmayan yurttaşlar, hakların eşit dağılımı noktasında ayrımcılığa maruz bırakılmaktadır?
- 7- Kamusal hizmetler, yurttaşların ödedikleri vergilerden karşılanırken, neden anadili Türkçe olmayan yurttaşlar kamu hizmetinden yararlanma noktasında vergi haricinde ödeme yapmak zorunda kalmaktadırlar?
- 8- Noterliklerdeki anadildeki tercüme hizmetinin ücrete tabi tutulması ayrımcılık değil midir?
- 9- M.Ş.Ç adlı yurttaşın annesi için çıkardığı vekaletnameye herkesten farklı olarak 931,00-TL ödemiş olması hukuka ve eşitliğe uygun mudur? Yaklaşık 750,00-TL

40608

civarındaki tercüme hizmetinin alınması ülke yurttaşlarının eşit olmadığına göstergesi değil midir?

10- Kamusal alanda anadil kullanımının önündeki engellerin kaldırılması ve anadilde kamu hizmeti sunulmasına dair çalışmalar yapılması gündeminizde olacak mıdır?